

Nullingen av Eystein Eggen

Off. nr. 201.00

Av Olav Engen,
høyskolelektor
ved Høgskolen i Bergen

I Aftenposten 17. januar har Hans Broch Nielsen noen kommentarer til at Eystein Eggens siste bok «To konger» er blitt nullet. Selv kan jeg styre min begeistring både for den tidligere boken «Generalen», som også ble nullet, og den nye «To konger». Eggen har imponerende detaljkunnskap i folklore og historie, og han skriver godt. Er han dermed flink til å lage romaner? Selv synes jeg det mangler noe både i personskildring og i det amerikanerne kaller «plot». Men hvordan leseren opplever skjønnlitterære bøker er helt subjektivt, og få vil misunne de synserne som skal skifte sol og vind på vegne av Norsk Kulturfond.

Broch Nielsen legger frem en teori om at Eggen blir diskriminert fordi han er et såkalt krigsbarn. Denne forklaringen bør utfylles litt. Eggen ga i 1993 ut boken «Gutten fra Gimle – et NS-barns beretning». Her var det ingen diskriminering fra anmelderne, bare ros hele veien. Men det er ingen nyhet at bøker blir rost opp i skyene i starten, for deretter å bli fordømt når man har tenkt seg om. Et drastisk eksempel er «Proessen mot Knut Hamsun» av Thorkild Hansen, og kanskje også Hans Fredrik Dahls Quisling-biografi.

I en tid hvor revisjonisme og apologier for nazismen blir alment fordømt, kan «Gutten fra Gimle» komme i et nytt lys. En av Gerhardssens sosialministre uttalte i

1945 at «hadde vi hatt en bedre åndssvakeomsorg i Norge, ville vi ha vært kvitt problemet med landssvikerne». Dette synet er nok modifisert etterhvert, men det er ikke lenge siden den fundamentalistiske sosialdemokraten SV'eren Ottar Brox i en kronikk i Dagbladet innrømmet at han hadde trodd at de som ledet NS-styret i kommuner utover landet hovedsakelig var «bygdetullinger». Eggen viser at det innenfor nasjonalistiske bondekretser ikke gikk noe ideologisk skille mellom dem som ble NS og dem som var utenfor: «NS-dramaet var åpenbart en del av kulturen til storbonde-slektene på Østlandet, en del av deres legender og mytologier. Uansett om de hadde vært innskrevet eller ei, hadde de liksom en felles stamfar.» Og om en av de radikale grupperingene som bidro til Nei i folkeavstemningen om EF i 1972, «Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid», forkortet AKMED: «På den ene siden vant nasjonalismen folkeavstemningen. På den andre siden var den, særlig i sin tilspis-sede AKMED-form, eksakt den samme som i NS.» Når Eggen i tillegg har en forklaring på en likvidasjon under krigen som ikke stemmer med Arnfinn Molands, og påstår at en kvinnelig bondeleder ble voldtatt av hjemmefrontere etter arrestasjonen, da kan begeret være fullt.

Grunnen til at Eggen blir nullet behøver altså ikke å være at han er «krigsbarn», men at han er noe mye verre, en historisk revisjonist forkledd i radikale AKP-klær.